

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Ольга ЛОМАКА, 1978 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2008 році Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини за спеціальністю Дошкільне виховання. Практична психологія, аспірантка Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від від 28.05.2026 року №01-05/55, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Ольги КОМАР, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри початкової освіти, Уманський національний університет;

Рецензентів – Світлани СОВГІРИ, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри біології та хімії, Уманський національний університет;

Тетяни ДУКИ, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри дошкільної освіти, Уманський національний університет;

Офіційних опонентів – Аліни МАРТИН – доктора педагогічних наук, доцента, доцента кафедри дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка;

Сергія СКРИПНИКА – кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри екології та біологічної освіти, Хмельницький національний університет,

на засіданні 20 липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Ользі ЛОМАЦІ на підставі публічного захисту дисертації «Формування екологічної компетентності молодших школярів у позакласній виховній роботі» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Павло ДЯЧУК, кандидат педагогічних наук, доцент, Уманський національний університет, доцент кафедри початкової освіти.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 статей у наукових виданнях включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 3 праці апробаційного характеру, 4 – додатково відображають результати дисертації.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Дячук П., Перфільєва Л., Ломака О. Педагогічний потенціал ігрової технології навчання у контексті формування ключових компетентностей школярів 6–7-літнього віку. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань, 2022. Вип. 4. С. 145–152. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2022.270394>

2. Ломака О. С. Розвиток екологічної компетентності учнів початкової школи у процесі позакласної виховної роботи. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 10(16). С. 687–700. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)-687-699](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)-687-699)

3. Ломака О. С., Перфільєва Л. П. Теоретичні підходи до екологічного виховання дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. *Вісник науки і освіти*. 2023. № 11(17). С. 847–857. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-847-857](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-847-857)

4. Ломака О. С. Особливості використання елементів Стем-освіти на уроках в початковій школі та в позакласній виховній роботі. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 4(34). С. 1139–1153. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4\(34\)-1139-1153](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4(34)-1139-1153).

5. Ломака О. С. Потенціал української етнокультури у процесі екологічного виховання в початковій школі. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 5(35). С. 1190–1204. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5\(35\)-1190-1204](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5(35)-1190-1204).

6. Ломка О. Аналіз стану формування екологічної компетентності учнів початкової школи в умовах позакласної виховної діяльності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. Вип. 11(41). С. 1654–1666. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11\(41\)-1654-1666](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-11(41)-1654-1666)

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Аліна МАРТІН, офіційний опонент, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У вступі авторка, на основі аналіз наукових джерел і реального стану сформованості екологічної компетентності молодших школярів, окреслює низку суперечностей у теорії та практиці екологічної освіти й виховання. Бажано було б уточнити, чи вдалося авторці розв'язати виявлені суперечності в процесі реалізації запропонованої моделі та педагогічних умов формування екологічної компетентності молодших школярів у позакласній виховній роботі.

2. З огляду на значний обсяг і розгорнуту структуру таблиці 2.3 «Критерії сформованості екологічних якостей молодших школярів» (с. 119–121), на нашу думку, доцільним є її перенесення до додатків.

3. У науковому дослідженні дисертантка аналізує досвід формування екологічної компетентності дітей молодшого шкільного віку в системах екологічної освіти й виховання зарубіжних країн, зокрема США, Велика Британія, Німеччина, Норвегія та Японія. Доцільним було б подати ширший, глибший аналіз зарубіжних підходів до формування екологічної компетентності молодших школярів, зокрема з акцентом на концептуальні засади, педагогічні стратегії та організаційні моделі, що застосовуються в цих країнах. Важливо також уточнити, чи був і в якій мірі врахований зарубіжний досвід під час розроблення авторської моделі формування екологічної компетентності молодших школярів у позакласній виховній роботі.

4. Дисертація набула б більшої наукової цінності, якби дослідниця виокремила перспективи, тенденції та напрями модернізації змісту сучасної екологічної освіти дітей молодшого шкільного віку в умовах позаурочної виховної роботи.

Сергій СКРИПНИК, офіційний опонент, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри екології та біологічної освіти, Хмельницький національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Більш чітко розмежувати поняття «екологічна компетентність» та «екологічна культура».

2. Подати ширший аналіз зарубіжного досвіду формування екологічної компетентності молодших школярів.

3. Детальніше розкрити перспективи впровадження результатів дослідження в умовах Нової української школи.

Світлана СОВГІРА, рецензент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри біології та хімії, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. З метою посилення логіки викладу матеріалу доцільно було б у параграфі 1.1 спочатку здійснити аналіз нормативно-правової бази, що безпосередньо регламентує позакласну виховну роботу в початковій школі, а вже після цього перейти до висвітлення наукових напрацювань із означеної проблематики.

2. З метою забезпечення чіткості та логічності викладу матеріалу варто на початку параграфа 1.2 окреслити перелік дефініцій, що підлягають аналізу, після чого здійснити їх поетапний розгляд.

3. Можливо, варто скоригувати назву параграфа 1.3 «Вплив вікових особливостей молодших школярів на формування екологічної компетентності у процесі позакласної виховної роботи», виклавши її, наприклад, у такій редакції: «Психолого-педагогічні особливості молодших школярів як передумова формування екологічної компетентності».

4. У практичній частині дослідження було б доцільно додати опис практичного досвіду, отриманого за результатами дисертації, з урахуванням основних засад і цілей сталого розвитку.

5. Оскільки у роботі використовуються аббревіатури, у відповідності до стандартів оформлення наукових праць рекомендується включити перелік умовних позначень для забезпечення зрозумілості та зручності сприйняття матеріалу.

6. Розглянути можливість перенесення аналізу наукових праць із параграфів 2.2 та 2.3 другого розділу до першого розділу, де здійснюється теоретичний огляд.

Разом з цим, наведені міркування не впливають на загальний позитивний висновок щодо виконаної роботи та не применшують наукової цінності рецензованого дослідження.

Тетяна ДУКА, рецензент, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. З метою посилення логіки викладу матеріалу доцільно було б у параграфі 1.1 спочатку здійснити аналіз нормативно-правової бази, що безпосередньо регламентує позакласну виховну роботу в початковій школі, а вже після цього перейти до висвітлення наукових напрацювань із означеної проблематики.

2. З метою забезпечення чіткості та логічності викладу матеріалу варто на початку параграфа 1.2 окреслити перелік дефініцій, що підлягають аналізу, після чого здійснити їх поетапний розгляд.

3. У практичній частині дослідження було б доцільно додати опис практичного досвіду, отриманого за результатами дисертації, з урахуванням основних засад і цілей сталого розвитку.

4. Оскільки у роботі використовуються аббревіатури, у відповідності до стандартів оформлення наукових праць рекомендується включити перелік умовних позначень для забезпечення зрозумілості та зручності сприйняття матеріалу.

5. Розглянути можливість перенесення аналізу наукових праць із параграфів 2.2 та 2.3 другого розділу до першого розділу, де здійснюється теоретичний огляд.

Ольга КОМАР, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Ользі ЛОМАЦІ ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради



Ольга КОМАР